

[Hans Hansen (Rørby).]

Landsdele i Dag, maa man sige, at det ser ikke godt ud dernede; men jeg tror ikke, der er Grund til at forekaste Staten, at dens Lovgivningsforanstaltninger har gjort Fallit i Sønderjylland, lige saa lidt som jeg mener, der er Grund til fra det gamle Land at rette nogen som helst Bebrejdelse mod den sønderjyske Befolkning.

En vanskelig Tid med Krigens og Efterkrigstidens stærkt svingende Konjunkturer, hvis Virkninger forstærkedes ved Valutaværdiernes fuldstændige Uberegnelighed, har særlig for den sønderjyske Befolkning kuldkastet alle Dispositioner og gjort Erhvervslivet saa usikkert, at Virkningerne af Hjælpeforanstaltningerne ikke alene er udeblevet i mange Tilfælde, men at mange Statsforanstaltninger har virket uheldigt til Trods for de sikkert i alle Tilfælde gode Hensigter og Formaal, Statsforanstaltningerne har haft.

Kommunernes Økonomi er i Øjeblikket fuldstændig katastrofal med en Skatteudskrivning paa helt op til en Fjerdedel eller en Trediedel af Indtægten for Sognekommunernes Vedkommende, saaledes at enhver Hjælpeforanstaltning i Form af Statstilskud paa Forhaand synes haabløs. Nogle Kommuners Gæld er saa stor, at dens Forrentning sluger op imod Halvdelen af Indtægterne. Øster Højst Kommune, en lille Kommune i Tønder Amt med ca. 400 Indbyggere, har f. Eks. en Gæld paa over 400 000 Kr. og en Skatteudskrivning af over 10 pCt., medens til Sammenligning den samme Kommune i 1920 havde en minimal Skatteudskrivning, nemlig paa et Par Procent og var gældfri. Saadan er Forholdene i mange Kommuner dernede, for ikke at tale om Kommuner som Sønder Hygum med en fabelagtig Skatteprocent helt op mod 40.

Det foreliggende Lovforslag om Lempelse for visse Laan efter nærmere Regler, som Lovforslaget indeholder, tager jeg som en Forløber for, hvad der kan ventes i Retning af det stadig gentagne Krav om en Sanering af Landbrugets Gældsforhold overhovedet. Det forekommer mig, at der ogsaa i det ærede Medlem Hr. Krags Tale var ligesom en Antydning af, at naar man rører ved dette Forhold, er det som at stikke Haanden i en Hvesperede.

Jeg maa sige, at det Princip, som er nedlagt i dette Lovforslag, er noget nær det utroligste, man kunde vente sig af en socialdemokratisk-radikal Regering, der siger eller i alt Fald har sagt, at den vil bekæmpe Kapitalismen. Det er utroligt, at en saadan Regering nu fremsætter et Lovforslag, hvis Princip i Henhold til Forslagets § 3 er, at man kan bruge Statsmidler til Betaling af Renter for Laan fra private Banker og Sparekasser. Lovforslaget gaar ud paa, at der i 5 Aar ved Statslaan eller Skatter skal fremskaffes ca. 12 Mill. Kr. om Aaret til Brug for Lempelse ved Betaling af Renter, hovedsagelig til Staten som Kreditor, men § 3 bestemmer, at der af den sønderjyske Laanekasses Midler kan stilles Beløb til Raadighed til Betaling af Halvdelen af Renter, der skal ydes til Banker og Sparekasser.

At Staten, naar den driver Virksomhed som Kreditforening og har laant Penge ud uden Sikkerhed, maa afskrive sine Tab, kan man vel ikke komme udenom, og der ligger deri et Eksempel til Efterfølgelse for andre Kreditorer; men at Staten af sine Midler stiller Beløb til Raadighed til Betaling af Renter til andre Kreditorer, er vistnok et for farligt Eksperiment at begynde paa, thi Konsekvenserne heraf lader sig ikke afvise, nemlig at Tusinder ud over Landet, der sidder i samme Situation, med samme Ret kan henvende sig til Staten med Krav om at faa samme Hjælp.

Der er af den højtærede Handelsminister fremsat et Lovforslag om en Slags Kontrol med og delvis Forhindring af den Virksomhed, der drives af private Selskaber ved Ydelse af saakaldte rentefri Laan. Men hvad er det, det foreliggende Lovforslag gaar ud paa? Det gaar ud paa, at Staten selv vil til at yde rentefri Laan, men, som det forekommer mig, under langt værre Forhold. De private Selskabers Medlemmer maa dog selv inden for Foreningsomraadet betale, og det er, forekommer det mig, noget, som strengt taget ikke vedkommer Staten, men her foreslaar den højtærede Finansminister, at Beløbet til Dækning af Omkostningerne skal tilvejebringes paa Finansloven, altsaa ved Skatter eller Udstedelse af rentebærende Statsobligationer — det vil sige: en Forøgelse af Statens Gæld, for at Staten kan yde rentefri Laan! Jeg drager denne Parallel,